

Vastavalt nimekirjale

08.05.2020 nr 1-9/20/0109/0967

**Avalik konsultatsioon kiirete
lairibaühenduste arendamise toetusmeetmete
teise etapi ettevalmistamiseks**

Austatud sideettevõtjad ja huvitatud isikud

Kiire ja stabiilse internetiühenduse omamine on tänapäeva maailmas muutunud elementaarseks vajaduseks töö tegemisel, riigiga asjaajamiseks, ostude sooritamiseks, meelelahutuseks ja suhtluseks. Seda tõestas varasemast veelgi ilmekamalt kogu maailma tabanud COVID-19 pandeemia, mis on sundinud inimesi senisest enam toetuma igapäevatoös ja õppetegevuses virtuaalsetele lahendusele, mille tulemusel on kogukonnad ja valitsused kõikjal maailmas mõistnud moodsate sideühenduste olulisust.

Kuna elektroonilise side võrkudesse tehtavad investeeringud on küllaltki kapitalimahukad, siis selle tõttu on erasektor aktiivselt tegutsemas põhiliselt tiheasustusega piirkondades, kus konkurentsist tulenevalt on internetiühenduste kvaliteet parem, kui väiksema rahvaarvuga maapiirkondades.

Euroopa Liidus on seatud eesmärk tagada aastaks 2025 kõigile Euroopa majapidamistele nii maa- kui ka linnapiirkondades internetiühendus kiirusega vähemalt 100 Mbit/s (allalaadimiskiirus), mida saab suurendada 1 Gbit/s kiiruseni.

Selleks, et vähendada „digitaalset lõhet“ linna ja maapiirkondade vahel, on Eestis alates 2010. aastast rajatud EL struktuurifondide toel lairiba baasvõrku kokku ca. 7000 km ulatuses. Sellele lisaks sõlmis riik 2018. aastal avaliku konkursi tulemusel Elektrilevi OÜ-ga lepingu, millega viimane kohustus 20 miljoni euro suuruse toetuse eest hiljemalt 2023. aasta lõpuks looma valguskaablitel põhineva juurdepääsuvõrguga liitumise võimaluse turutõrkepiirkondades asuvatele 40 016 aadressile.

Vaatamata eelpool loetletud sammudele on Eestis jätkuvalt piirkondi, kus piisava võimekusega juurdepääsuvõrke ei ole ja lähimate aastate jooksul suure tõenäosusega ka ei rajata. Samuti tuleb sotsiaalmajanduslikust olukorrast tulenevalt toetada vähekindlustatud leibkondi kiire internetiühendusega liitumisel.

Sellest tulenevalt on Vabariigi Valitsus otsustanud eraldada 2020. aasta lisaeelarvest kokku 15 miljonit eurot, millest

- 6 miljonit eurot on ettenähtud investeeringutoetusega sideettevõtjatele järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude rajamiseks ja seeläbi liitumise võimaluste loomiseks turutõrkepiirkondades;
- 9 miljonit eurot on ettenähtud lõppkasutajate toetamiseks juurdepääsuvõrkudega liitumiseks.

Nimetatud kahe toetusmeetme väljatöötajateks ja elluvijateks on Majandus- ja

Kommunikatsiooniministeerium (MKM) ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA).

Toetusmeetmete tingimuste väljatöötamisel ja toetuste jagamisel lähtuvad MKM ja TTJA Euroopa Liidu õigusaktidest, sh:

- Euroopa Komisjoni teatisest „ELi suunised riigiabieskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga“¹ (edaspidi *lairiba suunised*) sätestatud kriteeriumitest ja juhistest;
- Euroopa Komisjoni määrusest „nr 651/2014, 17. juuni 2014, ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks“² (edaspidi *grupierandi määrus*);
- väljatöötamisel olevatest väliskaubandus- ja infotehnoloogiainistri määrustest, mille esialgsed kavandid on leitavad käesoleva kirja lisadest.

Käesolev kiri tähistab avaliku konsultatsiooni algust vastavalt lairiba suuniste peatüki 3.4 punktile 78 b. Avalik konsultatsioon lõpeb 8. juunil kell 17:00.

Avalik konsultatsioon valmistab ette järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu teise etapi rajamise toetusmeetme elluviimist ja kiiret lairibateenust võimaldavate elektroonilise side võrkudega liitumiseks toetuse andmise korraldamist lõppkasutajatele.

Üksikasjalik kaardistamine ja katvuse analüüs

TTJA on välja töötanud sideteenuse katvuse, kasutuse ja võimaluste kaardistuse infosüsteemi (edaspidi *sideteenuse andmekogu*), mis on avalikkusele kättesaadav veebiaadressil www.netikaart.ee.

Nimetatud andmekogu pidamise eesmärk on kaardistada Eesti territooriumi aadressiobjektidel pakutavate andmesideteenuste võimalused ja tehnilised parameetrid ning tuvastada aadressiobjektid, millel puudub juurdepääs andmesideteenusele. Sideteenuse andmekogu võimaldab seirata andmesideteenuste levikut ajas. Sideteenuse andmekogu puudutav on sätestatud elektroonilise side seaduse³ §-is 100² (sideteenuse katvuse ja võimaluste võrdlus).

Vastavalt § 100² lõikele 5 „sideettevõtja esitab sideteenuse andmekogu põhimääruses määratud perioodilisusega sideteenuse andmekogusse andmeid andmesideteenuse geograafilise leviku, võimaluste ja võimekuse parameetrite kohta.“

Nimetatud andmekogusse esitatud sideettevõtjate andmed on olnud aluseks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude valgete alade kaardistamiseks. Kaardistamise teadaolev olukord on leitav Exceli tabelina alljärgnevalt veebilehelt: https://www.ttja.ee/et/lairiba_teine_etapp.

Tabelis on kõik Eestis olevad aadressobjektid koos nendel aadressidel teadaolevalt pakutavate kaabelühenduse allalaadimise kiirustega ja täiendava geoinfoga, mis võimaldavad andmeid masintöödelda.

Tabelis olevad aadressid, kus olemasolevate andmete põhjal jääb kaabelühendusega lairiba allalaadimise kiirus alla 30 Mbit/s, moodustavad valge ala.

Käesoleva kirjaga palume kõigil sideettevõtjatel kontrollida tabelis oleva info õigsust ning informeerida TTJA-d aadressil lairiba@ttja.ee kõikidest neist aadressidest, kus teie ettevõtte juba käesoleval ajal läbi järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu tingimustele⁴ vastava võrgu suudab pakkuda vähemalt 30 Mbit/s suurust allalaadimise kiirust, kuid mida tabelis siiski kajastatud pole. Andmed palume esitada TTJA poolt avalikustatud tabeli ja juhendi põhjal, mis on leitavad veebilehelt https://www.ttja.ee/et/lairiba_teine_etapp. Siinkohale rõhutame, et sarnaselt 2018. aastal läbi viidud avalikule konsultatsioonile ei arvesta TTJA ja MKM järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude hulka neid juurdepääsuvõrke, mis ei suuda tagada lõppkasutajale 30 Mbit/s allalaadimiskiirust ja/või opereerivad osaliselt või täielikult sekundaarse kasutusega raadiosagedustel vastavalt Eesti raadiosagedusplaanile⁵.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52013XC0126%2801%29>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0651-20170710>

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/108012020004?leiaKehtiv>

⁴ Vt. lairiba suuniste peatüki 3.1 punkte 57 ja 58

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/125012019006?leiaKehtiv>

Investeeringukavad kuni 2023. aastani

EL riigiabi reeglite üks olulisi eesmärke on tagada, et avaliku rahaga tehtavad investeeringud ei asendaks ega suruks turult välja erasektori poolt kavandatavaid investeeringuid. Selleks peab lairiba suunistest lähtuvalt küsima ettevõtelt nende investeeringukavasid vähemalt 3 aasta perspektiivis, eesmärgiga vältida riigiabi andmist neisse piirkondadesse, kus erakapital ise plaanib vajalikke investeeringuid teha.

Arvestades ka 2018. aastal läbi viidud avalikku konsultatsiooni ning selle tulemusel antud riigiabi palumegi kõigil vähemalt 30 Mbit/s allalaadimise kiirust võimaldavaid järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke kavandatavatel ettevõtetel informeerida TTJA-d kuni aasta 2023 lõpuni kavandatavatest investeeringutest. Investeeringuplaanis on oluline, et see võtaks arvesse ka elanikkonna üldist maksevõimet ning senist sideettevõtete kogemust. Riik eeldab, et selleks on keskmiselt 200-300 eurot liitumise kohta.

Kavandatavatest investeeringutest palume teatada aadressi täpsusega. Andmed palume esitada TTJA poolt avalikustatud tabeli ja juhendi põhjal (https://www.ttja.ee/et/lairiba_teine_etapp). Oluline on ära näidata juurdepääsuvõrgu valmimise lõpptähtaeg vähemalt aasta täpsusega.

Lähtudes lairiba suuniste peatüki 3.3 punktist 75, peab investeeringuplaan usutaval viisil tõendama ära ettevõtte kavatsused ja finantsilise ning tehnilise võimekuse lubatud investeeringute tegemiseks lubatud ajaperioodi jooksul. Sellest tulenevalt palume lisaks tabelile esitada ettevõtte juhatuse liikme poolt allkirjastatud kiri, milles kajastatud infot aluseks võttes saab TTJA hinnata ettevõtte investeeringuplaani usutavust. TTJA võib investeeringuplaani osas küsida täiendavaid andmeid.

Edastatud infot käsitletakse vastavalt avaliku teabe seaduse § 35 lõike 1 punktile 17 asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabena.

Juhul, kui avaliku konsultatsiooni lõppemise ajaks pole vastava asustusüksuse kohta informatsiooni investeeringukavade kohta laekunud, loetakse antud piirkond valgeks alaks.

Kavandatavate toetusmeetmete esialgsed põhimõtted ja eesmärgid

Järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu teise etapi rajamise toetusmeede

Toetusmeetme eesmärk on aidata abikõlblikus sihtpiirkonnas kaasa sellise järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu ehitamisele, mis võimaldab lõppkasutajal ülikiire (vähemalt 100 Mbit/s allalaadimise kiirusega) lairibateenuse kasutamist.

Toetatavateks tegevusteks on:

- 1) abikõlblikus sihtpiirkonnas juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu projekteerimine, ehitamine koos selleks vajalike materjalidega ja omanikujärelevalve läbiviimisega;
- 2) juurdepääsuvõrgul teenuste osutamiseks vajalike aktiivseadmete (va. lõppkasutaja terminalseadmed) ostmine ja paigaldamine.

Samuti peab toetusega rajatav juurdepääsuvõrk võimaldama sideettevõtjatele jaeteenuste pakkumiseks hulgemüügitasandil passiivset juurdepääsu ning füüsilist teenuste eraldamist. Toetuse abil ehitatud võrgus peab hulgitasandi juurdepääs õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel olema tagatud kõigile seda taotlevatele sideettevõtetele⁶.

Valikukriteeriumiks toetuse saajate välja selgitamisel on küsitava toetuse suurus ühele aadressiobjektile liitumise võimaluse loomise eest.

Juurdepääsuvõrguga liitumise hind lõppkasutajale võib olla maksimaalset 200 eurot liitumise kohta.

Avaliku konkursi tulemusena välja valitud toetuse saajad peavad juurdepääsuvõrgu ehituse kõikides kokku lepitud sihtpiirkondades lõpetama hiljemalt 31. oktoobril 2021.

Kiiret lairibateenust võimaldavate elektroonilise side võrkudega liitumise toetusmeede

Toetusmeetme eesmärk on läbi füüsiliste ja juriidiliste isikute toetamise aidata abikõlblikus sihtpiirkonnas kaasa aadressiobjektide liitumisele kiiret lairibateenust võimaldavate elektroonilise side juurdepääsuvõrkudega.

Toetatavateks tegevusteks on abikõlblikus sihtpiirkonnas asuva lõppkasutaja juurdepääsuvõrguga liitumiseks teostatavad järgmised tegevused:

⁶ Vt. lairiba suuniste peatüki 3.5 punkte 79-81

- 1) lairibateenuse terminalseadmete ost, nende paigaldamine, ühendamine, seadistamine, vooluvõrguga ühendamine jm kasutuselevõtuga seotud tegevused;
- 2) lõppkasutaja siderajatiste ost, nende paigaldamine, ühendamine, seadistamine jm kasutuselevõtuga seotud tegevused;
- 3) liini välja ehitamine juurdepääsuvõrgu lõpp-punkti ja ühenduspunkti vahel, sh vastavate paigaldus-, kaeve-, ehitus- jm tööde teostamine ning vajalike vahendite ja materjalide ost.

Kahe meetme peale kokku tohib üks sideettevõtja saada toetusi maksimaalselt 2 500 000 eurot. Mõlema meetme avamine on plaanitud juuniks 2020.

Olemasoleva taristu kasutamine juurdepääsuvõrgu rajamiseks

Selleks, et vähendada lairibavõrkude rajamise kulusid, tuleks võrkude rajamisel võtta kasutusele nii palju juba olemasolevat taristut (kanalisatsioon, elektripostid jne), kui tehniliselt võimalik. Samas tuleks konkurentsi edendamiseks võimaldada olemasolevat taristut kasutada ka teistel võimalikel pakkujatel omapoolsete pakkumiste tegemiseks.

Vastavalt lairiba suuniste punktile 78 f peab iga sihtpiirkonnas lairibavõrkude rajamiseks sobivat taristut omav või kontrolliv operaator (hoolimata sellest, kas seda tegelikult kasutatakse), ja kes soovib pakkumises osaleda, täitma järgmised tingimused:

- I. teavitama avalike konsultatsioonide ajal abi andvat asustust ja riiklikku reguleerivat asutust sellisest taristust;
- II. andma muudele pakkujatele kogu asjakohase teabe sellisel ajahetkel, mis võimaldaks neil kaasata selline taristu ka oma pakkumisse.

Eelnevast lähtudes palume kõigil potentsiaalsetel pakkujatel, kes soovivad taotleada toetust järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu teise etapi rajamise toetusmeetmest, ja omavad või kontrollivad sihtpiirkonnas sellist taristut (aadressidel, kus allalaadimiskiirus on alla 30 Mbit/s, vastavalt TTJA avalikustatud tabelile https://www.ttja.ee/et/lairiba_teine_etapp), teavitada TTJA-d avaliku konsultatsiooni lõpptähtajaks järgnevast:

- andmebaasi asukoht ja juurdepääsuvõimalused, kust on võimalik taristu kohta andmeid saada, või masinloetaval kujul andmed, mis võimaldaks teistel osalejatel kaasata selline taristu oma pakkumisse;
- taristule juurdepääsu andmise tingimused (nii tehnilised, majanduslikud kui operatiivsed tingimused);
- kontaktandmed ja/või -isik, kellega küsimuste korral ühendust võtta.

Eelnimetatud info palume edastada aadressil lairiba@ttja.ee. Kogu edastatud info avalikustatakse TTJA kodulehel https://www.ttja.ee/et/lairiba_teine_etapp.

Kõik informatsioon kavandatavate toetusmeetme ja kõigi nendega seonduvate materjalide kohta saab olema leitav aadressilt www.ttja.ee/lairiba-teine-etapp, mis saab olema keskne veebileht antud küsimuses. Valge ala väljaselgitamisega ning olemasoleva taristuga seotud küsimused ja tagasiside palume saata lairiba@ttja.ee.

Toetusmeetme määruste kavanditega seonduv tagasiside palume saata Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile raigo.iling@mkm.ee.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaur Kajak
peadirektor

Lisad: Juurdepääsuvõrkude rajamise toetusmeetme määruse kavand
Lairiba püsiühendusega liitumise toetusmeetme määruse kavand

Oliver Gailan
667 2080 Oliver.Gailan@ttja.ee